

Անգումային ժամանակներում, եր տեղի են ունենում մեծածավալ տեղաւառներ աշխարհի բաղադրական, զաղափարական, տեսական հարուրյուններում, ազգերու որդես կանոն դժվարությամբ են ընկալում նոր խորուրյունները։ Հին մշածողության եւ Վարքի ուժը նրանց բույլ չի տալիս ընրացին համաշափ բայլե։ Հայկական իրականության մեջ այս խնդիրը բարդանում է մի այլ հանգամանելով ազգի սփյուզածության։ Կան ակնհայտ տարբերություններ ազգի պահնձին հատկածների մշածողության եւ աշխարհնկալման միջև։ Լինելով հայրենիքի հեռու, արեւելի հայրությունն անկարող է անայտ մոտեցում ունենալ դատմականութեն օրինաշափի փոփոխություններին եւ տեղաւարժերին։ Այդես դատահեց նաև նորագույն շրջանում, եր դատմական հայրենիքի ժողովուրդն օգնելով խորհրդային համակարգի բոլցացումից, վերացնեց ազգային գարզացումը խոշընդոտող կադառաւները։ Բնականարար այդ ճանաղարեին ազգային եւ հասարակական-քաղաքական դատահանջները ծննափոխվեցին։ Իսկ դա արդեն ընրուսացում է աշխարհ սարսափի մեջ դահող համագարակական վարչակարգի դեմ։

Կարողանան իրենց համար իմաստավորել տեղի ունեցածը։

Բոլոր դեմքերում, հայրենիքի ազգային ազատագրական դայտարիմասնակցող մի խնի տասնյակից շանցնող սփյուռքահայերի փառարդեր բավարար չեն դնելու, ու սփյուռք զիսակցարար մասնակցություն է ունենում հայրենիքում կատարվող տեղաւարժերին։ Հայրենիքում կատարվող զարգացումների ու լիարժեմ ընթանումը դայնանախավորել նաև հայրենիքի հանդեղ սփյուռք սուրբեկի վերաբերմունքը։ Եր այն «ով եփել է այս փլան, բռնա կ ուժի» ոգով չէ. աղջ լավագույն դեմքում խոճահարուրյունիքուն գրաւառությունից թառող բարեգործություն է։ Այս եւեսույրը վասնավոր է ոչ միայն այն դատապուդր դառակում է ստեղծում ազգային կյանքում. այլև ազգի մի եւանակալից հատկածին արհեստականութեն հետ է դահում օրյեկտիվ զարգումից։ Խնդիրն այն է, ու Հայաստան սկզբան նոր եւեսույրը բննադատողները մնխանիկորեն հայտնվում են ինը իրուրյուններ դաշտավանության դիրեկտում և տուեն տալիս դահողանողականության

Այս երեսուց քնական է խորհրդային բռնափառության ուղամաններում աղյուղ ժողովարդների համար, որի մեջ հետազայտ համոզվեցին բոլորը: Սակայն 1988 թ. փետրվարին գոյ հանդրուն և չկըսարաւած արարտ է փոթորկ ժողովրդի կողմից: Առաջինը լինելու հանգամանքը դայմանավորեց «Հայաստանի և Ղարաբաղի հայության սուրբելիքի լինելու» ստեղծություն ստեղծանը, որը հիմնավոր արանձնելու գտակ Հայաստանից դուրս: Ավյուտն այս ստեղծությունը լրացրեց զգացական երանցներով, ինչը բխում էր հայ ժողովրդի ճակաագրի հանդեպ վախուց և անհանգստությունից: Ստեղծանակերտի և Երևանի ոյահանգատիւական, ընթաց եղոյրների վեսաբերյալ լուրջ արտեկրում հակասաւազոր էր աղյուղի անամոց երկնուն: Առաջին հակազդեցուրյունը ծայրասիծան սփորվածությունն էր և դրանով դայմանավորված լուրյունը:

ԵԿ ՍՓՅՅՈՒՆ

Մեր թերը մի բանի առիրներով վիճակալել հայ ժողովրդի մի սպառ ներտում կատավող խմբությունների, տերությունների ուրաց: Խոստովանեն լինելով չիուահասպել, սորեւ հրադրություններին, հատկապես ինչ վերամանը կամ «արտեկրի կառույցներ» Ազնկալում են սփյուտահայ թե համեմունք:

Նը: Իսկ արդի իրողության ուղանաներում, երբ վեցնականադրել կործանվել է իին սաստու հին, և աշխարհը բնակրխի է անցունա իին բարդ հոն, իին աշխարհական գի տաճարանուրյանք դեկապարվել լը կործանաւար հետամնենք կարու և ոմնենապ իրենց իսկ համար: Կառավար մենք մեռած են ինքունու

Իրազեկության դահսար և հոգբանական տուր վիճակը դայնանալութեին այն մայնությունը, որ իր Ղարաբաղը և Հայաստանում կատարված իրադարձությունները հետեւամբ են նարդիկանց նեղ խօրի չկուպահաված գործողությունների: Արդյունքում զարարապյան խնդրի քարտացումը և Հայաստանի ինքնուրույնության, անկախության դահանջի առաջադրումը դիւսակվեց ավելի շատ ինչ-որ սուրյեկտիվ եւնույր, քան թե ձևական և համաշխառհային նշանակության օրիեկտիվ ընթացքների հետեւան: Սփյուռքի բաղադրական ակտիվ կազմակորումները՝ ավանդական կուսակցությունները թեև հարկադիր բայց էին անուն դաշտանելու Հայաստանի հետ Ղարաբաղի վերամիավորման դահանջը, սակայն առիրը բաց չէին բողոքում քարարապյան շարժումը զիսավորության անխուսական և չափանիկ մասնակին կատարված իրադարձությունները և այլ գործությունները առ և աննուն մեջ, և զոքին, ուժեղ դրան կատարվում են ուր զնացուներով (նշանութեային տարածեն: Միջին Արեւելք): Սակայն յուրաքանչյուր շարժումը կատարվում է առ և անառ առանձինահամար բարություններ: Եթե, օրինակ, Միջին Ասիայի, Ռուսաստանի հայեացին կախված է բանություններու և հալածանեների սովորակիմք, ուրա Փարիզում կամ Լու Անդելի առ և անառ առանձինահամար բարություններ: Եթե, օրինակ, Միջին Ասիայի, Ռուսաստանի հայեացին կախված է բանություններու և հալածանեների սովորակիմք, ուրա Փարիզում կամ Լու Անդելի

Թանկանարար բոլոր համամիտ չեն այս նմերն, սակայն առ չեն կեն կարողանում դիտակի երեսուց ներ դատամական ժաղաւածիք եւ բարականութ: Սփյուռքի խաղաղական կուսակցությունները բավականին ուշ փորձեցին ձերմ ծանորանմէ իրավունքակին: Դեղուերի արագ ընթացքը և զանգվածների մեջ հեղինակությունը կորցնելու մասհոգությունը երանց սփյուռք իրական նախակցություն քերել հայաստան զարգացումներին: Սակայն դա բավական բարդ ընթացք է, և հայրենիք ծեսակալուն տեխնիկական դամբ խանգարությունն ու գնահատմանը: Դեռ եւկար ծանակ կրտահանջուր, ու ավանդական

դովդյական շարժման վրա: Բան
այն է, որ սառը դատեւազմին հս-
ջողած ջեմացման տարիներին ու
զատկան և ժողովդյավարական
զադախարախոսության հզոր բո-
կում տեղի ունեցավ, որ հասար-
կական կյանքը ողողեց մատյա-
րական և հաճընիանուր վեհ զե-
ղափարներով: Դա ստեղծեց միջա-
զային և ներհասարակական փոյ-
հարաբերությունների վերակառու-
ման ու նորացման դրաման: Առ
կայն ԽՍՀՄ վիլոգմանը և ԱՄԴ
ի կեցվածքի խատցմանը հասար-
կական զարգացման զիսավոր մ-
տումը դարձավ ազգայնականությու-
նը: Դա այնան արագ կատարվե-
որ հատկադիր նոր անկախացա-
ժողովությունները չհասցին բնրոն
անցումը և շարտակեցին գրծ-
նախկին համոզությունը ու
նույնականությունը: Ենքնա-
նական այդ մասայությունը, մե-
այսու տեսնում ենք թեկու Հայա-
սանի օրինակով: Հայատանի ծ-
դովդի սխալը ներկայում կրկնու-
են սփյուռքահայերը, որոնք բնրու-
ջեմացման ժամանակաւոքան
հարցական աղմուկից, զգալիոր-
բութացել են գգնությունը և կր-

հնարավոր հասնել ազգային կառ
դուրյունների առավելացույն դրս
տուման և օգտագործման Ազգայի
ներկա ձգտումների և հավակն
բյունների դաշտաններում այլ սա
րեւակ գոյուրյուն չենի. Մյուս ը
լոր դրագամներում ազգի բոյլ
դակներին սուսառում է վերացմա
վանգ. ինչը կարող է հանգեցն
ազգի դառակելածորյան է աս
լի խորացման և առաջին հս
փածների կողմից ազգային նկա
րագրի կորսի: Եթե նույնիսկ ե
քաղաքներ, թե չկան ազգային հս
փածների միավորնան այլ դրու
դաշտառներ, առաջ միայն այս ս
ցունային շրջանում նախկին
ներկա դիմունը չկորցնելու զար
փարը դեմք է համախմբի բոլ
կողմներին: Խակ ընդհանրապես կ
սունակ ազգերն անցումային ժ
մանակներն անցկացնում են ոչ
զուտ գոյաժենման խնդիրների լո
ւմամբ, այլ հետազա զարգացմա
լուրջ նախադրյալների սեղմնա
ժանգի միջազգային համակարգ
ազգերի կարգավիճակի փոփոխ
բյունները կատարվում են որու
կանոն անցումային շրջաններո
ւորներ ոյանորյան մեջ լինում
100 տարին մեկ կամ երկու անգա
եթե հայուրյունը շրջանա օգտա
անցունային շրջանից լր կարգա
ճակը քաղաքացնելու. առաջ ն
դաշտուրյան լճացման շրջա
կերկարածովի 50-100 տարի ժամ
նակու:

Տավոք, մեր հայրենիքում օր պահապատվում է այն տեսակերպ թիզութեն ընդհանունը կրավուկան հասնակից է բոլոր մեծ տեսաւրժերի մեջ եւ փաստացի հայության մասին առաջին հայության

Տեսականութեն սփյուռին ազգ
ցող առաջին ուժը դեմք է լին
ազգային ալիքի վրա իշխան
բյան նկած Հայաստանի նոր վա
յակազմք. որի վրա դրված է ն
մազգային զարգացման նկատմա-
սելունու դատասիւսնատվաքյալ
Սակայն իրական կյանքու հե
ղաժողովունները զարգաց-ը վե
րա ճանապարհով: «Առաջապ
ցած իւլիքի առաջին դեկապար
բյունը. որդեգրելով ուժային ն
կենտրոն (Վաշինգտոն) կողմնու
ված ճակիւթեասային և զերգայ
փարականացված (զուս արեւմբը
ժողի լիրերալ դեմոկրատիա) ու
զիմ. փասութեն շերվեց ազգակե-

րոն և հայատանակնենքոն խար
ժականության սկզբունքներից: Ա
ղյումնում վիմեցվեց ազգային զ
գացման զադափարախոսություն
ստեղծելու ընթացքը և երկար ժ
մանակով կուռվեց դրա հնարա
բույսնը: ՀՀ-ական դատկաներ
բյուն ունեցող իշխող ուժը չկա
ցավ կուսակցական շահերը և զ
դափարախոսության հայացքներ
ստորադասել հաճազգային նոր
ակներին: Տեր-Պետրոսյանի վարչ
կազմը ոչ միայն ընդունակ չգո
վեց մեջնել որուակի դահեր
սփյուռքի ազգեցիկ ուժերի դրսե
ման կարծությունը և վերափոխ
բյունների հանդեպ անհանդուր
դականությունը. այլ իր անհաւ

Աամայական գործողություններով
է ամենի խորացեց ներազային
ճեղվածքը: Համայնավարական
համակարգի դեմ ուստիառում «բժ-
ված» եւ գորապովան «ուր մա-
ծողության» կրստողովիշիկ զայա-
փարներով դասիարակված նախա-
զահը շարունակում է իրեն հակա-
ռակող համարել տոցիալիսական
երանգ կամ ազգակենտրոն սկզ-
բուներ ունեցող ուժեին և աւ-
րեին: «Ի հեճուկս հակառակոր-
ների», դետականություն եւ հա-
մազային համագործակցություն
կառուցող նախազահը փայլուն
ծեռվ ավարտին հասցեց սփյուս-
ում անցոմային ժամանակներուն
սկսած ոեցրեսիվ գործիքացները:
Վարչակազմի արտասահմանյան
ներկայացուցիչները, որոնց այլքան
հոգմոնիով ստուածի էին արտերկի
մեր հայրենակիցները, իրենց մեկու-
կես առվա գործունեությամբ քա-
ցարիկ ընորհի ցուցաբերեցին ա-
ռամոնտաժելու համայնքների կառ-
դունակ կառուցիչները: Մեկ միլիո-
նանոց ամերիկահայ և կես միլիո-
նանոց ֆրանսահայ զաղութները Ե-
րափ թէ միայն ադրբեջանցիների և
բուրմանի բարեփած Երևակայու-
թյուններու են մնում ազդեցիկ
գործոններ ։ Առսելով արյեն ու-
սահայորյա և Միջին Արևելի համայնքն ։ մասին: Փասուեն
դուս է զա ։ և ներկա իշխանու-
թյունների ։ Նոր ձեռքբերուննե-
րի մեջ մենք ։ և է հանրադեմ

բյան ներիին առաջարկի անդտող
առյամնեած ։ Ե բացի ավելաց-
նեն նաև ու ու ու ու համազգա-
յին կառույցներ ։ ազմապուծումը։

նորյանք մղարակառ
Զօքտագործելով Խօսաշխարհա-
յին ասիճանակարգութեա բար-
դանալու առջի իրավունքի ընծե-
ռած հնարավորությունը այսուհե-
տեւ դարձադ խոսակարգություններ
կիրածն ամեն տեսակ զարկները
եւ նախածնոնությունը որ տան-
սազգային գաղափար առյան
եւ համադասախա ույցների
սեղծման վերաբերյ նուան,
ովքն կիամառեն. ի ասկ
ունենան աշխարհի ըներման
սփուլած ալժիրցին երպէ-
որացիների փորձը

ՎԱՐԵ ԹՈՂԻՐԱԿՅԱՆ
Թաղաբական և միջազգային
հետազոտությունների կենտրոն

ՆՈՐ ԻՐԱՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՍՓՅԱԿԻՌՔԸ

ՄԵՐ ՔԵՐԸ ՄԻ ՏԱԿԻ ԱՊԻՔՆԵՐՆՎ ՎԻՌՈՅԵ Է ԼՈՒՐ ԵՎ ԱԵԽԱՎԵՇ ԽՈՍԱԿԾՈՒՅՆ
ԺԱԼՎԵԼ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՄԻ ԱՏՎԱՐ ՀԱՏՎԱԾԻ ԱՓյուժահայության, ԵՐԱ ԴԵՐԻ
ՆԵՐՈՒՄ ԿԱՏԱՎՈՂ ԽՈՂՈՎԱՆԵՐԻ, ՏԵՂԱՉԱՐԾԵՐԻ, ՀԱՅԱՏԱՆ-ԱՓյուժ ՀԱՐԱԲ
ՌՈՒՐՈՒՆԵՐԻ ԾՈՒՐ: ԽՈՏՏՎԱՆԵՐՆ ԱՅՆ ՄԵզ յի հաջողվել: ՍԱԿԱՅՆ ՊՐՈՎԵ
ԼԻՆԵԼՈՎ ՀԻՈՍԱԽԱՏՎԵԼ, ՄՏՐԵ ԻՐԱՄՊՐԱՎԱԿՈՒ ԵԲ ՄԻ ՈՆ ԻՆՐ ԻՆՋՎԱԾ, ոՐԻ ՊՐ
ԴՐՈՒՅԵՐԵՐԻՆ, ՀԱՏԿԱՄԵԽ ԻՆՀ ՎԵՐԱԲԵՐՆՎ Է ԱՐԳԱԽՄԱՆ ՀԱՐԺՄԱՆ ԶՄԱՒԱ
ՄԱՆԾ ԿԱՅ «ԱՐԵԼՎԻ ԿԱՌՈՎԵՐՆԵՐԻ ԱՊՅԱՆԵՐՆԵՐՆԱՆ»: ՀԱՄԱԾԱՅՆ ՀԵՆ
ԱԿԲՆԿԱՐՆՎ ԵԲ ԱՓյուժահայ թէ ՀԱՅԱՏԱՆԾԻ ՄԵՐ ԱԵԽԱՏԱԿԻՀԵՆԵՐԻ ԱՌՋ
ԳԱՆԳԾ:

նը: Խսկ արդի իրողության դայ-
նաններուն, եր վերջնականացնես
կործանեմ և հին սաստո հին, և
աշխարհը բեակոխմ և անցումա-
յին բար հուն, իին աշխարհակա-
զի տաճարանուրյանք ղեկավարվե-
լը կործանարա հետևանիներ կարող
է ոտնապ իրենց հոկ հանաւ. Կառ-
կած են ու ժառանձ և ինչուանձ

վորական դիրք գրավել կանուու կատարած Փոփոխությունների հանդեպ: Ծի կատելի բոյլատել, ու սփյուտմ ունենա այն ֆիասկոյ զգացումը, որն ունեցավ հայրենիքի ժողովություն համամարդկային առ ժեների առաջնորյան հանդեռ ածած հավատում: Եթե հզրներ նախընտել են ազգայնականություն և և նեղ նեափորյունը դակ դանելու և այնան ժամանակ, բայց դեռ ազգայնականության ալիքը չ մարել), ազգային փուրամասնությունները ուժան կ հակածություն գուցարենն դեռի կոսմոդրոլիքիզմ կիայսնվեն մնկուսացման և ան դաշտավանվածության վիճակի մեջ:

Միանանակ դարգ է, ու փրկություն չէ «ջայլամային» վարժագիրը: Ինչան է վորտամասնուրյան ներկայացուցիչը ներժի իր ազգային դաշտանելուրյանը և լոյալուրյան ցուցաբերի մշակութանական մասնուրյան հանդելու: Նա այդ մասնանուրյան կողմից դիմարկվելու և պահանջուր աստ: Կան մեր մեջ՝ լոյիսին և ամայնի համախմբությունը և մշակութանական մասնուրյան ուժեղությունը և նաև իր նման ազգային փոքրանուրյան հետ բրոկ կազմնելու համար մասնուրյան համայնքի աշակեցուրյան առանձնությունը, որն առաջանական բժուն և առ այս իրականում դրան է աշխարհուրյան կարող և առանձնական բրոկ դպրագմաներուն: Բայց այդ դրանք տակտիկական դարձուած ծակ ծնելու և նաև ընդամենք մի շաբաթ դարգ նոյանակի սնվական գոյությունը դաշտուածնելու ծառայողը Այդուհի աւրեւուկներին առավիճ նելը նոյանակահատնար չի կարող համարվել մի ազգի համար, որը դարեւ շարունակ չի իրամարկվել համաշխարհային բաղադրակրության և դաշտուրյան կերպան իր հավակնություններից:

Հետազոտական մնել ընդունակություն ունի պարզ էլեկտրական աշխատավայրում:

